

Monumentnummer*: 499261

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 april 1996
Kadaster deel/nr 82791/149

Woonplaats* Drachten
Gemeente* Smallingerland
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente* Drachten
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 11201

Omschrijving**

Inleiding

Het KLOOSTER van de Zusters Carmelitessen heeft een carré-vormig grondplan rondom een gesloten kloosterhof. Het ligt op een verhoging in het landschap en is omringd door hoge bomen. Het in de trant van de Delftse School ontworpen klooster werd in verschillende fasen gebouwd: een volledig kloostergebouw kon niet in één keer bekostigd worden. In 1936 werd het eerste deel, de oostelijke vleugel, gerealiseerd. Deze oudste vleugel ligt met de voorzijde naar de Burgemeester Wuiteweg gekeerd en heeft van oudsher een publieke functie. In 1946 kwam de zuidelijke vleugel met kapel tot stand; in 1954 en 1955 tenslotte de noordelijke en de westelijke vleugels. Ondanks de gefaseerde bouw van het klooster vormt het een eenheid omdat het ontwerp voor het geheel reeds in 1936 door architect A. Witteveen uit Leeuwarden geconcipieerd was. Het is uitgevoerd door aannemers Doedens en Schilder uit 't Zandt (NH). Het bouwplan voor de derde bouwfase - 1954/'55, na de dood van A. Witteveen - heeft diens opvolger J.J.W. van Oerle verder uitgewerkt en voltooid. In de hal van het klooster bevindt zich een gedenksteen in de muur waarop o.a. vermeld staat dat het klooster tussen 1936 en 1956 is gebouwd <...HOC MONASTERIUM AEDIFICATUM EST MCMXXXVI. A(o). SANCTO MCMLVI ABSOLUTUM DIE XIX MARTI...>. De entree van het klooster bevindt zich in de oudste oostelijke vleugel. Een grindpad en brede grasstrook met beuken en berken wordt aan de voorzijde van de weg gescheiden door een brede heg. Aan de overige drie zijden wordt het klooster omgeven door een kloostermuur met nissen aan de tuinzijde t.b.v. de kruiswegstatie. De ommuurde kloostertuin bestaat uit twee delen; oorspronkelijk was het ene deel tuin met boomgaard, het andere deel deed oorspronkelijk dienst als moesstuin. Beide bestaan nu uit een gazon met enkele fruitbomen in bloemenborders. Rondom staan berken en beuken; achterin de tuin is een kleine begraafplaats. De gesloten kloosterhof binnen het carrévormige klooster wordt omgeven door een kloosteromgang, welke tevens de vier vleugels met elkaar verbindt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omdat de drie vleugels van na 1940 een te geringe ouderdom hebben voor bescherming van rijkswege vallen de zuidelijke, westelijke en noordelijke vleugel voorlopig buiten genoemde bescherming.

Omschrijving

De oostelijke kloostervleugel van twee bouwlagen is opgetrokken op een rechthoekig grondplan. Het thans doorlopende zadeldak is belegd met bruinzwart verglaasde Romeanse pannen. Het opgaand muurwerk bestaat uit roodbruine bakstenen en wordt afgesloten door een smalle daklijst en een goot op houten klossen. De voorgevel wordt op de begane grond ingedeeld door rechthoekige vensters met middenstijl en dubbele spitsboogvormige gekleurde glas-in-lood bovenlichten boven een uitstekende latei met zichtbare oren.

Het meest noordelijke venster bevat het oorspronkelijke glas-in-lood met matglas. Op de verdieping zijn dubbele spitsboogvensters. Alle vensters zijn omgeven door een rollaag en hebben een bakstenen afzaat. De entree bevindt zich in de eerste travee aan de zijde van de latere zuidelijke aanbouw. De vernieuwde deur met drie spitsbogige glas-in-lood bovenlichten boven een uitstekende latei ligt in een spitsboogvormige portiek; ervoor een drietreeds natuurstenen stoep met één smeedijzeren leuning. Een tweede toegangsdeur in het midden van de oostelijke gevel is thans dichtgemetseld, maar herkenbaar. Aan weerszijden hiervan zijn smalle verticale lichtspleten met glas-in-loodvensters. De dubbele vensters boven de vm. deur op de verdieping zijn geheel voorzien van glas-in-lood. De vensters in de topgevel aan de noordzijde zijn net als aan de langsgewel spitsboogvormig. De kloostergang onder lessenaarsdak aan de gesloten binnenhof is voorzien van gedrukte spitsboogvormige vensters met roedeversdeling; de achtergevel op de verdieping heeft ronde venstertjes. In de kloosterhof is in de gevel een gedenksteen geplaatst met opschrift: +DEZE STEEN IS GELEGD DOOR MGR D. HUURDEMAN VIC. GEN. V 'T AARTSBISDOM 24 JANUARI 1936.

Het interieur van deze vleugel is vrijwel ongewijzigd. De kloostergang is geheel uit bakstenen opgemetseld met troggewelf en spitsboogvormige overbruggingen. Voorts is ondermeer een ontvangstzaal voorzien van betegeling met afbeeldingen van vogels.

De drie overige vleugels zijn allen op rechthoekige plattegrond gerealiseerd. De zadeldaken zijn gedekt met bruinzwart verglaasde Romeinse pannen. Het opgaand muurwerk bestaat uit roodbruine bakstenen. De in 1948 gerealiseerde kloostervleugel bestaat uit een kapel waarvan de langsgewel in het verlengde ligt van de oudste oostvleugel, en een haaks hierop georiënteerde zuidvleugel. Ter hoogte van de kapel verspringt de rooilijn enigszins. De gevels worden ingedeeld door spitsboogvormige vensters op de begane grond en ronde vensters op de verdieping. De noordvleugel uit 1954 heeft spitsboogvensters op de verdieping en rechthoekige vensters onder strek op de begane grond. De westvleugel aan de achterzijde van het complex wordt ingedeeld door rechthoekige vensters onder strek.

Waardering

Het kloostercomplex van de Zusters Carmelitessen aan de rand van Drachten uit 1936 en volgende jaren is van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van de geestelijke wederopleving van het kloosterleven in Friesland en de geschiedenis van de Carmelitessen in het bijzonder,
- vanwege het bijzondere belang binnen het oeuvre van de architect,
- vanwege de hoge mate van eenheid ondanks de uitvoering over de jaren 1936-1953,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de samenhang van het exterieur en interieur,
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en interieur,
- vanwege de hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen van het kloostercomplex,
- vanwege de historiserende wijze van inrichting van het complex,
- vanwege de bijzondere landschappelijke ligging van het klooster,
- vanwege de zeldzaamheid van de aanwezigheid van een klooster in Friesland.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderdl

Functie

Klooster